

THE SOUTHERN GAS CORRIDOR

XXI ƏSRİN TARİXİ LAYİHƏSİ

“Cənub Qaz Dəhlizi” layihəsinin həyata keçirilməsi Azərbaycanın diplomatik uğurudur

Azərbaycan təkcə neftlə tanınmır. İndi Azərbaycan özünün enerji siyasətini həm də təbii qaz amili üzərində qurmaqla regionu və Avropanı daim düşündürən enerji təhlükəsizliyi məsələsində aktiv söz sahibi kimi çıxış edir. Xatırladaq ki, hələ 1999-cu ildə Xəzər Azərbaycan sektorunda “Şahdəniz” qaz yatağının kəşfi və buradan hasilatın başlaması ölkəmizin enerji təhlükəsizliyinin tam təmin olunması ilə yanaşı, dünya enerji bazarında böyük hadisəyə çevrilmişdi.



2010-cu ildə “Ümid” yatağının, 2011-ci ildə “Abşeron” blokunda aparılan qazma və kəşfiyyat işləri nəticəsində böyük qaz yatağının aşkarlanması ölkəmizin böyük həcmdə təbii qaz ehtiyatlarına malik olduğunu bir daha təsdiq etdi. Bütün bunlar ilk növbədə Azərbaycanın qaz ehtiyatları barədə təhrif olunmuş informasiyalara son qoymaqla yanaşı, gələcəkdə respublikamızın qaz ixracının artacağından xəbər verdi.

2014-cü ildə isə Azərbaycanın enerji siyasətində yeni dövrün başlanğıcı qoyuldu. Həmin il sentyabrın 20-də “Əsrin müqaviləsi”nin 20 illik yubileyində müxtəlif dövlət və hökumət başçıların, rəsmi şəxslərin və nüfuzlu şirkət rəhbərlərinin iştirakı ilə digər nəhəng transmilli layihənin - “Cənub Qaz Dəhlizi”nin təməli qoyuldu. Bunun üçün hazırda mövcud infrastruktur genişləndirilir və yeni boru kəmərləri inşa edilir. Belə ki, “Şahdəniz” qazının Bakı-Tbilisi-Erzurum marşrutu ilə Gürcüstan və Türkiyəyə nəqlini həyata keçirən və regionda enerji təhlükəsizliyinin mühüm amilinə çevrilən Cənubi Qafqaz Boru Kəmərinin genişləndirilməsi layihənin əsas tərkib hissələrindən biridir. Transanadolu boru kəməri (TANAP) “Şahdəniz” qazını Türkiyə ərazisi boyunca çatdıracaq. Transadriatik boru kəməri (TAP) isə qazı Yunanıstan və Albaniya ərazisindən keçməklə İtaliyaya nəql edəcək. TAP Türkiyə-Yunanıstan sərhədində TANAP-la birləşəcək, sonra isə Yunanıstan və Albaniya ərazilərindən, Adriatik dənizinin altından keçməklə İtaliyanın cənub sahillərindəki uzanacaq. Bu layihə gələcəkdə Xəzər hövzəsində hasil olunan təbii qazın qitənin digər böyük qaz istehlakçılarına - Almaniya, Fransa, Böyük Britaniya, İsveçrə və Avstriyaya ötürülməsi üçün də geniş imkanlar açır.

Müasir dövrümüzün reallıqlarından biri ondan ibarətdir ki, ölkələrin milli təhlükəsizliyinin ən mühüm komponentlərindən biri enerji təhlükəsizliyinin təmin edilməsidir. Çünki artıq beşriyyətlə elə dövrə qədəm qoyub ki, ilk növbədə enerji təhlükəsizliyinə nail olmadan digər sahələrdə irəliləmə getmək mümkün deyildir. Cənubi Qafqazın lider dövləti olan Azərbaycanın bu baxımdan dünyanın ek-

sər ölkələri həsəd apara bilər. Ölkəmiz bu sahədə həyata keçirdiyi uğurlu və nümunəvi siyasəti ilə regionda enerji əməkdaşlığına və enerji təhlükəsizliyinin təmininə töhfə verir. “Cənub Qaz Dəhlizi”nin reallaşması isə yaxın gələcəkdə Avropanın enerji xəritəsini əhəmiyyətli dərəcədə dəyişəcək. Bunu bir neçə gün əvvəl Bakıda keçirilən “Cənub Qaz Dəhlizi” Məşvərət Şurası çərçivəsində nazirlərin ikinci toplantısının işinin yekunları da təsdiq etdi. Toplantıda layihənin həyata keçirilməsi ilə bağlı hazırkı vəziyyət, çağırışlar, qarşıda duran vəzifələr, iştirakçı tərəflərin səylərinin əlaqələndirilməsi kimi məsələlər müzakirə edildi. Bir daha aydın oldu ki, bu gün Avropa alternativ enerji mənbələrinə və bu sırada ilk növbədə Azərbaycan qazına ehtiyacının olduğunu daha dərinləndirən hissədir. Məşvərət Şurasının toplantısında Azərbaycanın enerji təhlükəsizliyinə verdiyi töhfələri yüksək dəyərləndirən Avropa ölkələrinin enerji nazirləri və digər iştirakçılar “Cənub Qaz Dəhlizi” layihəsinin mühüm strateji layihə olması Avropa İttifaqının qaz təchizatında yeni mənbəni təmin edəcəyini bildirdilər.

“Cənub Qaz Dəhlizi” layihəsinin uğurla reallaşmasının əsas səbəbi, təbii ki, Prezident İlham Əliyevin həyata keçirdiyi uğurlu siyasi-diplomatik fəaliyyətdir. Prezident İlham Əliyevin düşünülmüş, müasir çağırışlara cavab verən siyasi kursu Azərbaycanı regionun lider dövlətinə çevirməklə yanaşı, beynəlxalq aləmdə ölkəmizi etibarlı tərəfdaş kimi tanıtmışdır. Bu gün ölkəmiz mühüm geosiyasi məkan kimi regionda sülhün və təhlükəsizliyin təmin olunması üçün dayaq nöqtəsi, ən perspektivli tərəfdaş hesab edilir. Azərbaycanın geosiyasi çəkisi sürətlə artır, ölkəmiz regionda sabitləşdirici faktor kimi çıxış edir.

Prezident İlham Əliyev Azərbaycanın dövlət siyasətini milli maraqlarımız çərçivəsində beynəlxalq siyasi və iqtisadi proseslərlə uzlaşdırır, konstruktiv, beynəlxalq hüququn norma və prinsiplərinə əsaslanan, regional və global miqyasda sabitliyə xidmət edən siyasi xətt yeridir. Azərbaycan özünün çoxvektorlu xarici siyasi kursuna müvafiq olaraq

Rusiya, Qazaxıstan, Türkiyə, İran, Gürcüstan kimi qonşu dövlətlərlə səmərəli əlaqələrə, qarşılıqlı faydalı münasibətlərə malikdir. Bu münasibətlər strateji tərəfdaşlıq səviyyəsinə yüksəlib.

Ölkəmizin həmçinin Avropa Şurası, Avropa İttifaqı və ATƏT kimi beynəlxalq təşkilatlarla sıx qarşılıqlı münasibətləri var. Bu qurumlarla əməkdaşlıq münasibətləri müxtəlif sahələri əhatə edir. O cümlədən, Azərbaycanla Avropa İttifaqı arasında getdikcə güclənən əlaqələr, qarşılıqlı faydalı münasibətlər regionda sabitliyin və sülhün təmin olunmasına töhfə verir. Əmin-amanlığın, ərazi toxunulmazlığının qorunması istiqamətində prinsipial mövqə nümayiş etdirən Azərbaycanın dünya birliyinə təsir imkanları daha da genişlənir.

“Cənub Qaz Dəhlizi” Məşvərət Şurasının ikinci iclasında Avropa İttifaqının iki yüksək səviyyəli nümayəndəsinin - Avropa Komissiyasının xarici məsələlər və təhlükəsizlik siyasəti üzrə ali nümayəndəsi, qurumun vitse-prezidenti Federika Moqerini və Avropa Komissiyasının enerji birliyi üzrə vitse-prezidenti Maroş Şevçoviçin, bir sıra dövlətlərin əlaqədar qurumlarının rəhbər şəxslərinin iştirakı “Cənub Qaz Dəhlizi” layihəsinin beynəlxalq və transmilli məzmunundan xəbər verməklə yanaşı, Azərbaycan ilə əlaqələrə diqqətin təzahürüdür. “Cənub Qaz Dəhlizi” Məşvərət Şurası çərçivəsində nazirlərin ikinci toplantısında çıxışı zamanı Prezident İlham Əliyev deyib: “Avropa İttifaqı ilə əlaqələrimizin yaxşı tarixi və inkişafı üçün çox əhəmiyyətli potensialı var. Söhbət yalnız enerji təhlükəsizliyindən getmir. Biz siyasi dialoqa, iqtisadi əməkdaşlığa aid bir çox məsələlər üzərində işləyirik. Avropa İttifaqı əsas ticarət tərəfdaşımızdır. Demək olar ki, ticarət dövrümüzün yarısı Avropa İttifaqının üzv dövlətlərinin payına düşür. Biz regionda təhlükəsizlik məsələləri, proqnozlaşdırma, multikulturalizm və mədəni müxtəliflik ilə bağlı sıx işləyirik. Fikrimcə, Azərbaycan əməkdaşlığın uzun illəri ərzində özünü etibarlı tərəfdaş kimi doğruldub. Biz üzv dövlətlərlə və bütövlükdə Avropa İttifaqı ilə ikitərəfli münasibətlərimizi gücləndirmək istəyirik”.

Azərbaycan diplomatiyasının uğurlarının və müxtəlif məsələlərdə konstruktiv əməkdaşlıq nümayiş etdirməsinin nəticəsidir ki, ölkəmizin enerji məsələləri ilə bağlı təşəbbüsləri Avropa İttifaqı tərəfindən dəstəklənir. Ən əsası, ölkəmizin enerji təhlükəsizliyinin təmin olunması ilə bağlı aparıcı mövqeyi dəstəklənir və etiraf olunur. Təsədüfi deyil ki, Avropa Komissiyası “Cənub Qaz Dəhlizi”ni ortaq maraqlara xidmət edən əsas enerji infrastruktur layihələri siyahısına daxil edib. Bu barədə Avropa Komissiyasının hesabatında deyilir. Bildirilir ki, ortaq maraqlara xidmət edən layihələr enerji mənbələrini və marşrutlarını şəxələndirərək Avropanın enerji bazarlarına inteqrasiya üçün enerji birliyinin təmin olunmasına imkan verəcək.

Avropa Komissiyasının vitse-prezidenti Federika Moqerini də Bakıya səfəri zamanı bildirib ki, Avropa İttifaqı energetika, regional təhlükəsizlik və qanunun aliliyi sahələrində Azərbaycan ilə əməkdaşlıqda maraqlıdır. O qeyd edib ki, Avropa İttifaqı Azərbaycan əlaqələrinin inkişafında ümumi maraqlar və məqsədimiz geniş və hərtərəfli əməkdaşlığa nail olmaqdan ibarətdir. Avropa İttifaqı ilə Azərbaycanın enerji sahəsində strateji tərəfdaş olduğunu deyən Avropa Komissiyasının vitse-prezidenti qeyd edib ki, Azərbaycan nəqliyyat dəhlizləri və enerji mənbələrinin şəxələndirilməsi sahəsində mühüm rol oynayır. “Energetika sahəsi Avropa İttifaqı üçün vacib məsələdir. Biz bu gün “Cənub Qaz Dəhlizi” Məşvərət Şurası çərçivəsində nazirlərin ikinci toplantısını keçirdik. Bu, bizim siyasi, iqtisadi və sosial əlaqələrimizin dərinləşdirilməsinə aparan yoldur”, - deyərək F. Moqerini bildirdi.

“Cənub Qaz Dəhlizi” layihəsinin həyata keçirilməsi enerji məsələlərində Azərbaycanın mühüm siyasi-diplomatik uğurudur. Bu uğur Azərbaycanın enerji təhlükəsizliyində söz sahibinə çevrilməsi ilə yanaşı, hər bir məsələdə qətiyyətli mövqeyində, əməkdaşlıq əlaqələrində etibarlı tərəfdaş olmasından və beynəlxalq birlikdə yüksək nüfuz sahibinə çevrilməsindən irəli gəlir.

Rəşad CƏFƏRLİ,
“Azərbaycan”